

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра німецької та французької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
к.п.н., доцент Кажан Ю. М.

« » 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 1.2.3 Латинська мова

Спеціальність 035 «Філологія»

Спеціалізація «Переклад (українська, російська, польська)»

Спеціальність 035 «Філологія»

Спеціалізація «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)»,
«Мова і література (французька)», «Мова і література (італійська)»,
«Мова і література (новогрецька)», «Мова і література (російська)»

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)»,
«Мова і література (французька)», «Мова і література (італійська)»,
«Мова і література (новогрецька)»

Факультет іноземних мов

Факультет грецької філології і перекладу

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова» для студентів спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації «Переклад (українська, російська, польська)», спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)», «Мова і література (французька)», «Мова і література (італійська)», «Мова і література (новогрецька)», «Мова і література (російська)», спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізації «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)», «Мова і література (французька)», «Мова і література (італійська)», «Мова і література (новогрецька)» – 2018. – 11 с.

Розробник: Г. Г. Морєва, к. ф. н., доцент кафедри німецької та французької філології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької та французької філології

Протокол від «28 » 2020 року № 1

Завідувач кафедри німецької та французької філології

_____ (Кажан Ю. М.)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 03 «Гуманітарні науки» Спеціальність 035 «Філологія»	Нормативна	
	Галузь знань 01 «Освіта» Спеціальність 014 «Середня освіта»		
Модуль 2 (аудиторної роботи і СРС)	Спеціалізація «Переклад (українська, російська, польська)», спеціалізація «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)», «Мова і література (французька)», «Мова і література (італійська)», «Мова і література (новогрецька)», «Мова і література (російська)» Спеціалізація «Мова і література (англійська)», «Мова і література (німецька)», «Мова і література (французька)», «Мова і література (італійська)», «Мова і література (новогрецька)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів 4		перший	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: вивчення крилатих висловів, зразків античної, середньовічної латинської поезії; переклад додаткових текстів.		Семестр	
Загальна кількість годин 90		1-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 2 самостійної роботи студента 3	Освітній ступінь «Бакалавр»	Практичні	
		30	18
		Самостійна робота	
		59	63
		Індивідуальні завдання:	
		1	1
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення з елементарними основами граматики латинської мови, розширення лінгвістичного кругозору студентів, надання базових відомостей з історії та культури античного світу.

Ознайомлення з основами латинської граматики, з лексикою латинської мови сприяє більш легкому засвоєнню нових європейських мов та поглиблює розуміння рідної мови, тому що латинська мова зіграла значну роль у формуванні граматичної та лексичної структури європейських мов. Латинська мова й сьогодні не втратила свого значення в утворенні наукової термінології. Знання латинської мови необхідні філологам при вивченні античної і середньовічної літератури, різних аспектів мовознавства, літературознавства тощо.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

– надати студентам теоретичні знання з фонетики, морфології, синтаксису латинської мови;

– навчити студентів читати, перекладати латинські тексти за допомогою словника, визначати граматичні форми в контексті та поза контекстом, виконувати граматичний аналіз речень, віднаходити відповідники граматичних конструкцій при перекладі;

– розвивати навички самостійної роботи з довідковою літературою, а саме зі словниками, граматичними довідниками, збірками латинських афоризмів.

У процесі вивчення латинської мови реалізуються також завдання загальнокультурного й естетичного виховання студентів.

В процесі вивчення латинської мови формується володіння такими **навичками** та **вміннями**: – грамотно читати та писати латинською мовою;

– перекладати нескладні латинські тексти на рідну мову;

– виконувати граматичний аналіз тексту;

– працювати зі словником та з лексикою, а саме вміти аналізувати морфемну структуру слова, виявляти слова латинського походження в рідній мові;

– використовувати отримані знання з латинської мови для більш успішного засвоєння сучасних європейських мов, особливо романських, та більш глибокого розуміння рідної мови.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ЗМ 1. З історії розвитку латинської мови. Фонетика та графіка.

Поняття «латинська мова». Короткі відомості про періоди розвитку літературної мови в античну добу та її подальше існування. Пам'ятки латинської писемності, ступень їх збереження. Виникнення романських мов з латинської, вплив латинської мови на германські мови. Латинські запозичення у нових мовах.

Латинська абетка, її походження. Умовність сучасної вимови звуків латинської мови. Поділ звуків: голосні, дифтонги, приголосні. Особливості їх читання. Буквосполучення. Поділ на склади. Часокількість складів. Правила наголосу, співвідношення наголосу і часокількості голосного. Важливі фонетичні закономірності: асиміляція, дисиміляція, зміна коротких голосних, ротацізм тощо.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ЗМ 2. Система імен латинської мови.

Іменник, його граматичні категорії. П'ять відмін іменників. Розподіл іменників за відмінами. Перша та друга відміни іменників. Третя відміна іменників. Особливості відмінювання іменників приголосної, голосної та мішаної груп іменників третьої відміни. Четверта та п'ята відміни іменників.

Прикметник. Розподіл прикметників за відмінами. Парадигми відмінювання: прикметники першої та другої відмін, прикметники третьої відміни. Ступені порівняння прикметників: суфіксальні, описові, суплетивні. Прислівники, що утворюються від прикметників I-II і III відміни, ступені порівняння прислівників. Самостійні прислівники.

Займенники, їх класифікація. Займенники особові, зворотний, присвійні, вказівні, відносні. Парадигми відмінювання займенників, особливості займенникового відмінювання. Займенникові прикметники.

Числівники. Утворення і відмінювання кількісних і порядкових числівників.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

ЗМ 3. Дієслово. Часи системи інфекта.

Дієслово, його граматичні категорії. Основи та основні форми дієслова. Дієвідміни. Особові закінчення активного й пасивного стану. Утворення особових форм дієслова: praesens indicativi activi et praesens indicativi passivi, imperfectum indicativi activi et passivi, futurum I indicativi activi et passivi. Наказовий спосіб теперішнього часу активного стану (позитивна і заперечна форми). Infinitivus praesentis activi et passivi. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Дієслово esse і похідні від нього; неправильні дієслова (fero, volo, eo, fio) і похідні від них.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

ЗМ 4. Синтаксис простого речення.

Просте речення. Способи вираження підмета. Відсутність особового займенника при дієслові. Дієслово-зв'язка. Узгодження іменної частини присудка з підметом. Простий і складний присудок. Найбільш уживаний порядок слів у простому поширеному реченні. Узгоджене й неузгоджене означення. Прямий і непрямої додаток. Засоби вираження обставин. Речення з запереченням. Вживання прийменників. Активна і пасивна конструкція. Вживання відмінків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. З історії розвитку латинської мови. Фонетика та графіка.												
1. Короткі відомості про розвиток латинської мови.	4		1			1	3		1			1
2. Алфавіт та правила читання.	4		1			3	4		1			3
Разом за ЗМ 1.	8		2			6	6		2			4
Змістовий модуль 2. Система імен латинської мови.												
1. Відмінювання іменників.	14		6			8	9		3			6
2. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння прикметників.	10		4			6	9		3			6
3. Відмінювання, вживання займенників.	6		2			4	7		1			6
Разом за ЗМ 2.	30		12			18	30		7			23
Змістовий модуль 3. Дієслово. Часи системи інфекта.												

1. Основи, основні форми, дієвідміни латинського дієслова.	6		2			4	6		2			4
2. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб.	7		2			5	7		1			6
3. Теперішній час дійсного способу пасивного стану.	7		2			5	5		1			4
4. Минулий недоконаний час дійсного способу активного і пасивного стану.	8		3			5	8		2			6
5. Майбутній час I дійсного способу активного і пасивного стану.	8		3			5	8		2			6
6. Неправильні дієслова (esse, fero, volo, eo, fio) і похідні від них.	7		2			5	6					6
Разом за ЗМ 3.	43		14			29	40		8			32
Змістовий модуль 4. Синтаксис простого речення.												

1. Порядок слів у реченні. Вживання прийменників.	3	1			2	3		1			2
2. Особливості пасивної конструкції.	3	1			2	2					2
Разом за ЗМ 4.	6	2			4	5		1			4
Усього годин	89	30			59	81		18			63
Модуль 2											
ІНДЗ	1				1	1				1	
Усього годин (М 1 + М 2)	90	30			1	59		18		1	63

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		дфн	зфн
1.	З історії розвитку латинської мови.	2	
2.	Алфавіт та правила читання.	2	2
3.	Іменники I відміни. Дієслово esse.	2	1
4.	Основи, основні форми, дієвідміни латинського дієслова.	2	2
5.	Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб.	2	1
6.	Порядок слів у реченні. Вживання прийменників.	2	1
7.	Іменники II відміни.	2	1
8.	Прикметники I-II відміни. Займенники.	2	1
9.	Переклад і граматичний аналіз.	2	
10.	Теперішній час дійсного способу пасивного стану. Особливості пасивної конструкції.	2	1
11.	Минулий недоконаний час дійсного способу активного і пасивного стану.	2	2
12.	Майбутній час I дійсного способу активного і пасивного стану.	2	2
13.	Дієслова, похідні від esse. Неправильні дієслова fero, volo, eo, fio.	2	

14.	Іменники та прикметники III відміни.	2	2
15.	Ступені порівняння прикметників.	2	2
	Разом	30	18

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		дфн	зфн
1.	ЗМ 1. <u>З історії розвитку латинської мови. Фонетика та графіка.</u> Періоди розвитку літературної мови в античну добу та її подальше існування. Пам'ятки латинської писемності. Виникнення романських мов з латинської, вплив латинської мови на германські мови. Латинські запозичення у нових мовах. Латинська абетка, читання букв і буквосполучень, правило наголосу.	3	4
2.	ЗМ 2. <u>Система імен латинської мови.</u> Перша та друга відміни іменників. Особливості відмінювання іменників приголосної, голосної та мішаної груп іменників третьої відміни. Четверта та п'ята відміни іменників. Прикметники I-II відміни та прикметники III відміни. Ступені порівняння прикметників. Прислівники. Займенники. Особливості займенникового відмінювання. Займенникові прикметники. Кількісні й порядкові числівники.	20	23
3.	ЗМ 3. <u>Дієслово. Часи системи інфекта.</u> Основи, основні форми, дієвідміни латинського дієслова. Теперішній час, минулий недоконаний час, майбутній час I дійсного способу активного і пасивного стану. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Дієслово <i>esse, eo, fero, volo, fio</i> і похідні від них.	19	32
5.	ЗМ 4. <u>Синтаксис простого речення.</u> Будова простого речення. Вживання прийменників. Особливості пасивної конструкції.	3	4
	Разом	59	63

7. Індивідуальні завдання

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Переклад додаткових текстів. Цей вид індивідуальних завдань сприяє закріпленню на практиці як засвоєного в ході аудиторної, так і самостійної роботи студента граматичного матеріалу та контролю рівня якості засвоювання навчального матеріалу. Вибір додаткових текстів здійснюється з різних розділів додаткових підручників (див. список літератури) з урахуванням граматичних тем, що підлягають контролю, та рівня обізнаності студента.

2. Вивчення крилатих висловів, студентського гімну (Gaudeamus), зразків античної, середньовічної латинської поезії.

8. Методи навчання

Практичні заняття, конспектування, робота зі словниками.

9. Методи контролю

Оцінювання відповідей на практичних заняттях, поточне і підсумкове тестування, виконання ІЗ. Загальна кількість балів: максимальна – 100, мінімальна кількість для отримання підсумкового результату - 60.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, усні відповіді, самостійна робота, ІЗ				Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	50	100
6	18	18	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Підручники з латинської мови, опорні конспекти з граматики латинської мови, словники, словники-довідники.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Ярхо В. Н. Латинский язык / В. Н. Ярхо. – М.: Высш. шк., 1997. – 384 с.
2. Дворецкий И. Х. Латинско-русский словарь / И. Х. Дворецкий. – М.: Рус. яз., 1996. – 846 с.

Додаткова література

1. Кацман Н. Л. Латинский язык / Н. Л. Кацман, З. А. Покровская. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1996. – 432 с.
2. Оленич Р. М. Латинська мова / Р. М. Оленич, І. Р. Оленич, Б. В. Чернюх. – Львів: Світ, 1994. – 408 с.
3. Оленич Р. М. Латинська мова / Р. М. Оленич – Львів: Світ, 2002. – 352 с.
4. Винничук Л. Латинский язык. Самоучитель для студ. гуманит. фак. ун-тов и пед. вузов / Л. Винничук. / Пер. с польск. И. С. Култышевой, З. Ф. Пенюк. – 2-е изд., испр. – М. : Высш. шк., 1985. – 327 с.
5. Цимбалюк Ю. В. Крилаті латинські вислови / Ю. В. Цимбалюк, Г. О. Краковецька. – Київ : Вищ. шк., 1976. – 192 с.
6. Крылатые латинские выражения / Авт.-сост. Ю. С. Цыбульник. – Харьков : Фолио; М. : Эксмо, 2006. – 992 с.

